

„Danstereu.“

et halvgentlig Ryheds- og Oplysningsblad for det danske Folk i Amerika,

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Neb.

Danstereu“ udgaar hver Tirsdag og Freddag Pris pr. Aargang.

De Forenede Stater \$1.50. Udlandet \$2.00

Bestilling, Veialing, Adressforandring og andet angaaende Bladet adresseres: DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Neb.

Redaktør: A. M. Andersen.

Alle Bredrags til „Danstereu“'s Indhold: Afhandlinger, Korrespondancer og Artikler af enhver Art, bedes adresseret: A. M. Andersen, Blair, Neb.

Entered at Blair Postoffice as second class matter.

Advertising Rates made known upon application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Modtagne bedes man skrive til det næstliggende Postkæde. Skulde det ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danstereu“'s Kontor.

Naar Kæberne henvender sig til Folk, der overbeholder Bladet, enten for at lade hos dem eller for at lade Uplysning om det anvendes, bedes de altid omtale, at de lade overbeholdt mentet i dette Blad. Det vil være til Gavn for alle.

Det skulde være interessant just nu at hore fra det „solrige Alberta“ hvordan Vejret er der, for her har vi ikke set Solen uden paa en enkelt Dag fra Læstagesdagen til i Dag.

Den spanske Regering har fundet det nødvendigt at suspendere flere Lærere i den offentlige Skole, fordi de misbrugte deres Frihed til at sprede irreligiøse og anarkistiske Ideer blandt Skolebørnene. Disse Lærere kender intet til Protestantisismen.

Antallet af fattige i England øges med ubærlig Hurtighed. Der blev gennem systematisk Varmhjertighed ydet Hjælp til 835,068 Personer i det foudne Aar. Man spurgte en Mand, som er vel kendt med Forholdene til Fattigvæsenet, om Aarsagen til Fattigdommens stærke Tiltag. Han svarede med et eneste Ord — Alkohol.

Man spurgte en vis Mand, hvorfor han holdt op med at interessere sig for Kirken. Han svarede, at Kirken havde mistet sin Kraft — den var fuld af Hylfere o. l. Vilde den da have beholdt en Del af sin Kraft, dersom den ikke havde mistet Dem? spurgtes der videre. — Det er netop Sagen. Kirken er behæftet med Fjæl og Mangler, men de, som forlader den og kaster sin Indsyndelse imod den, de er uden Fjæl.

I November Maaned blev der af Carnegie-Fondet uddelt Medaljer og Penge til 50 Personer i dette Land for Heltedad. 22 af Medaljerne gik til Ohio. Der uddeltes \$33,000. Fri-villig Heltedad er en ism Modfatning til at den Graaf, som vor Tid er saa rig paa. Der øses ogsaa Heltgeringer eller uselvlovske Vælginger i det skjulte eller skjult, — de skal heller ikke miste deres Løn, selv om de aldrig bliver kendt for Verden.

Derfor somme Menneker var halvt saa belysnede for at gøre den sociale og aandelige Atmosfære, med hvilken vort Lands Ungdom kommer i Berøring, smittefri, som de er for at disinicere den forfælle Atmosfære, saa vilde vi se en underlig Forbedring i Ungdommens aandelige Sundheds-tilstand. Noveller, Søndagsaaviser, danske Litteratur, vulgære og usmædelige Teatre og lignende faar Lov uimodtaget at gaa deres Gang og sprede smittetof til aandelige Sogdomme, hvor de vil.

Lægmandenes Missionsbevegelse bragte os i Berøring med Missionærer fra alle Verdens Egn og gav os Anledning til at studere dem paa nært Hold. Ingen kunde undgaa at faa Indtryk af deres Dygtighed som Ledere. De viste os, at Verdens Evangelisationen kræver vore bedste Talenter og de mest gudhengivne Ledere. Vore Forretningsmænd lærte, at Handelen ikke følger Flaget saa meget, som den følger Missionæren der holder Kristi Kors højt for en døende og forgydende Verden.

J. A. Kretz.

„Fred paa Jord.“

Vi nærmer os Julen, og snart vil dette Ord med sin dejlige Klang atter lyde i Kirker og Hjem i de Dele af Verden, hvor Budslabet om Frelserens Fødsel er naet hen.

Men saa i Retsalene og i de diplomatiske Kredse — i Forholdet mellem Menneker og i Forholdet mellem Nationer — hvor vidt er Frelserens Fødsel er naaet hen.

Nylig læste vi en Pamflet, hvori det paastodes, at Verden regeres ikke af Menneker og ikke af Partier, men af Ideer.

Der indrømmes saa i det mindste, at der er noget, der staar over alle Enkeltemenneker og Partier. Det er Ideerne, der griber Menneker, Ideerne, der samler Partier om sig.

En virkelig ny Ide, en ny Tanke eller Forestilling om Mennekers og Samfundets Liv, har en underlig Evne til at gribe og lægge Beslag paa Sindene.

Og en saadan virkelig ny Ide var det, Englene fra Himmelen bragte til Jord, da Herkaren sang i Kor for Hyrdene: „Fred paa Jord.“

Dg Ideen har grebet, og den holder fast. Den har grebet enkelte, og den har samlet Partier (for at holde os til dette Ord) om sig.

Dg underligt er det, at den Ide aldrig bliver gammel, i hvert Fald aldrig forældet. Den bliver ved at gribe og holde fast og samle om sig.

Den ramte, hvad den Jord og den Slægt, hvori der „hades og myrdes“, trængte til — og bestandigt trænger til. Derfor ældes den ikke.

Men den gamle Ide, at Magt er Ret, og Retten sidder i Svødheden, den bliver ved at spøge, selv ved Konge- og Kejserhofserne.

Det er helt forbløffende at sammenholde det Ord om Fred paa Jord og saa Forhandlingerne om de store Nationers Forvars-midler og Rustninger til Lands og Vands.

Derhjemme i det gamle Europa er de magtfulde Nationer (England og Tyskland) jo lige ved at synke i Armod af bare Kappestrid om Magt-udfoldelse.

Dg de mindre magtfulde Nationer er jo grebte af samme Ide, saa de maa søge med, det bedste de formaar. Selv Tyrkiet skal nu ogsaa til at stæffe sig „Dreadnoughts“.

Det er sjældne Sommer, denne Magtudfoldelse og disse Rustninger koster, og Folket sukker under Skattebyrderne.

Det er nu absolut en forældet Ide, at Retten sidder i Svødheden. Dg den stæffer ikke Fred. Den flytter ino-være Ufreden fra det internationale ind paa det nationale Omraade, fra Gaarden ind i Huset.

Nej, Freden skal bygges paa Retfærdigheden. Paa dette Grundlag oprettes Freden mellem Menneker og Gud, og paa samme Grundlag skal Freden mellem Menneker oprettes og vedligeholdes.

Der spaaedes forud om ham, ved hvis Fødsel Englene sang om Fred paa Jord, at han skal dømme de ringe med Retfærdighed og holde Ret for de lidende i Landet med Oprigtighed. . . Retfærdighed skal være hans Væders Bælte“.

Det er i den Retning, der skal arbejdes baade i de mindre og i de større Kredse, baade indenlands og mellem Nationerne.

Det er glædeligt at se, at denne Ide har grebet og holder paa mange af vor Tids mest fremtraadende Mand og Kvinder, baade i Amerika og Europa.

Er der noget, vi ikke synes om hos Theodore Roosevelt, som vi elsers baade højagter og beundrer, saa er det hans Beholden ved den gamle Ide om væbnet Fred.

Maaske er Tiden og Forholdene ikke modne for anden Slags Fred. Men vore Bestræbelser har gaaet i Retning af en Fred, der er grundet paa Retfærdighed.

Dg lige saa vel, som der kan kendes Ret mellem et Lands Borgere, saa kunde der oprettes en Domstol, der kunde kende Ret eller dømme Nationer imellem.

Dg hvor godt vilde det ikke være for de ringe og lidende i et Land og for de smaa Nationer! Rettelsen af Skattebyrder vilde og saa hjælpe til at stifte Fred blandt Borgene indbyrdes i et Land.

Fra Livets Felter.

For „Danstereu.“ — af John Larsen.

(Fortset.)

Kvindens Stilling og Rettigheder. Overalt og alle Vegne fra høres der i vor Tid Klager over Kvindens Undertrykkelse — over den uretfærdige Behandling, som man paaftaar, at hun paa Grund af hendes Køn og Stilling i Samfundet gennemtalte Slægted har været Genstand for. Den moderne Livsanskuelses Mand og Kvinder følger Presfens Spalter med Forflaringer over en Mængde Rettigheder, der burde tilhøre Kvinden, og med Vælgelser over, at hun af Samfundet — det vil sige Manden — bliver forhindret i at nyde disse.

Man fordrer en Omordning af Samfundet, som skal indeholde Kvindens Forløsning til de nye Ideal, der — født af Tidens atopsøgende Mand — søger Virkeligheds ved en Omgaaen af Naturens og Historiens Love.

Efter den lange og ihærdige Striven og Talsen at dømme kunde man snart frejtes til at tro, at Manden er Gang i den langt forbundne Tid har gjort Kvinden til Slave, og at han aldrig siden — ikke engang under Kristendommen og Civilisationen — har genvundet sin Frihed og sine Rettigheder. Denne idelige Agitation har fremfaldt ikke saa lidt Uro og Gære i Samfundet til Trods for, at den meget ofte er bleven ført af Folk, der kender saa uendelig lidt til den Sag, de har gjort sig til Talsmænd for. I mange Tilfælde fender man endog ikke de Rettigheder, som fremfædne og kristne Folk hjemler Kvinden, end sige Grunden, hvorpaa disse Rettigheder hviler. De Taler og Skrifter, som fra Tid til anden fremkommer i Pressen, bærer som Regel ikke Præg af nogen dybere Undersøgelse; de har et altsor politisk Præg og mangler i de fleste Tilfælde formødens Beseheden og Henlyn, til at de kan gøre Krav paa et velordnet Samfunds Interesse og Eftertanke. Agitationen har da heller ikke endnu bevist, at den nærværende Samfundsordning forhindrer Kvinden i at nyde alle hendes naturlige Rettigheder; Bevægelses Forkæmpere synes ikke engang at have nogen Klarhed over Kvindens virkelige Stilling i de mere oplyste Samfund. Heller ikke har de overbevist normaltænkende Menneker om, at det var Kvindernes oprindelige Bestemmelse i Fløng og uden Orden at bevæge sig paa Livets store Virkefelt, og at der ikke kan tantes forskellige Felter for de forskellige Køn. Endnu mindre har de bevist, at Manden og Kvinden over for Livets forskellige Stilling er lige dygtige og lige godt udrustede, og at der ikke spores nogen forskellighed i Kønnes naturlige Begavelse.

Medens jeg meget beklager den Uret og Tilfældethed, som Kvinden ofte har lidt, ogsaa i det mere udviklede Samfund, og af Hjertet ønsker, at hun i alle Maader maa sikres inoventagelse heraf; saa kan jeg ikke undlade at henlede Opmærksomheden paa, at den radikale Bevægelse for Kvindens Emancipation, som vore Dage er bleven Vidne til, har Sigte paa Opløsning af den bestaaende Samfundsform og derfor eventuel vil gøre baade Kvinden og Manden uigkelig. Man vil maaske derfor ikke tage mig det ilde op, at jeg, som en Modvægt mod de mange vilde Paastande og Fordringer, anstiller nogle Betragtninger over Kvindens normale og rette Stilling i et velordnet og lykkeligt Samfund. Det er nemlig med Kvindebevægelsen som med enhver anden menneskelig Bevægelse: naar først den tager Flugt, saa kender den ingen Grænser — man gaar fra den ene Overlighed til den anden.

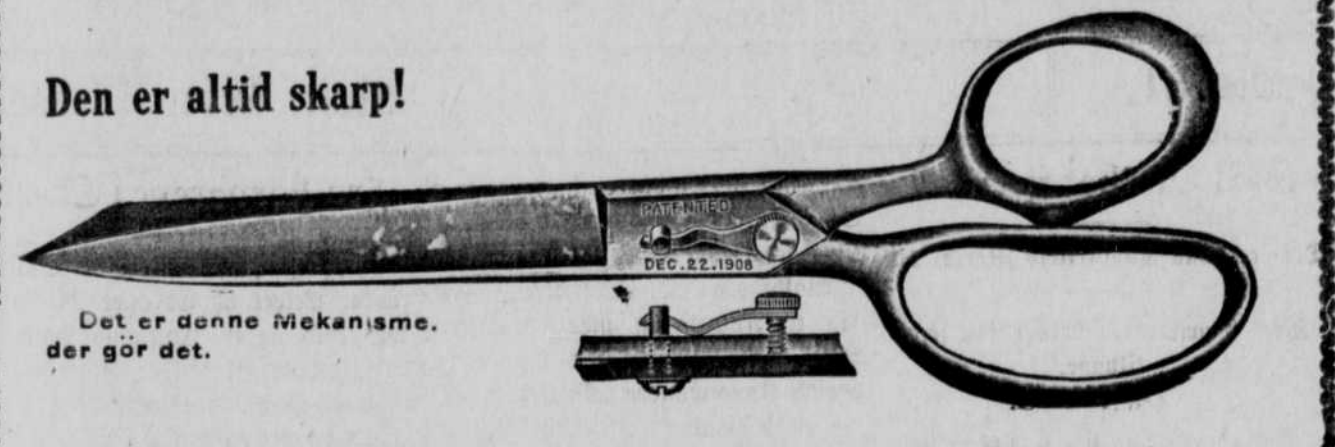
Et sammeligende Blik paa Kvindens Stilling i og udenfor Hedenkabst, vil maaske bedst overbyde os om, at hun indtager en særdeles ophøjet Stilling i det mere fremskredne Samfund. I denne Sammenligning vil vi helt forbigaa de barbariske Folk, hvor Kvinden er en absolut Slave og Mandens Ejendom, som han kan skilte og balle med ligesom med hans Hest og hans Hund.

Den græske Kvindes Stilling var alt andet end fri. Hun belad ikke Selvbefælsret, ikke engang i Gæstefabstager. Hun blev bortgittet uden at blive raadspurgt, og hendes

Præmiertilbud

Nr. 2

Denne udmerkede selvskeerpnde Saks frit til enhver ny Holder af „Danstereu“, som indsender \$150 som Forskudsbetaling for et Aar. Til gamle Holdere, som fornyer deres Abonnement, sendes Saksen for 25 Cents ekstra.

Saksen er 8 Tommer lang, fuld Nickel-pletteret og selvskeerpnde. Den, der kender Saksen, foretrækker den frem for alle andre. Lad ikke denne Anledning være ubeeyttet.

Danish Luth. Publishing House, BLAIR, NEBR.

Mand havde Ret til igen at bortgive hende eller dele hende med hans Vredere. Det var hende ikke tilladt at drive Handel eller at optræde som Vidne ved nogen Rettergang. Seled den romerske Ret forudjatte, at Kvinden stod langt under Manden i intellektuel Henseende. Gos Romerne nød Kvinden vel større selvkelige Frihed end hos Grækerne; men heller ikke her havde hun Vidneret eller Medbestemelsesret ved Giftermaal. Romerkvinden blev sin Mand's Ejendom, og han havde Ret endogaa over hendes Liv. I Roma maatte Kvinden i de lavere Maasjer træffe Bløven, medens Manden faaede. Hun modtog ingen aandelig Optragelse, og det var hende ikke tilladt at spise ved samme Bord som hendes Mand. Den højerestillede Kvindes Fødsel blev fortræblede for at holde hende hjemme, og Skinslyngen gik endog saa i enkelte Tilfælde saa vidt, at man gjorde hende fysisk udgytig til at overtræde det sjette Bud. I Centralasien er det det samme. Heller ikke her har Kvinden indtil den aller-næste Tid haft Selvbefælsret. At træbe hende blev ikke anset for nogen stor Forbrudelse. Lovene i Indien er meget strenge med Hensyn til Kvinden. Manden opfordres til Dag og Nat at holde hende underdanig og ikke lade hende være Herr over sine egne Handlinger. De kristne Missionærers utrættelige Forsøg paa at hæve Kvindens Stilling har over hele Afien vaft den største Forbavelse og Garme. Mandt alle disse Folk indtager Kvinden en faalt, en unaturlig Stilling.

gerlige Liv har Kvinden lige Rettigheder med Manden. Hun kan fordr af Staten de samme Privilegier og den samme Beskyttelse som han i hendes Stræben efter et sundt, lykkeligt og respektabelt Liv. Staten anerkender og værner om Gæstefabets og Familielivets Ukræftelighed og garanterer Kvindens personlige og garanterte Kvindens personlige Frihed, Sikkerhed og Ejendomsret lige saa vel som Mandens. Det eneste politiske Privilegium, hun ikke lige indtil den allernæste Tid har lige med Manden, er Retten til at vælge til de offentlige Embeder. Men denne Retts Besiddelse synes at være Maalet for hendes Kamp i den nærværende Slægt. Dg hvad indeholder saa Stemmeretten?

Jeg betragter Stemmeretten for at være lige saa meget en Pligt som en Rettighed. Kvindens Ret til at vælge og lade sig vælge vil ikke i mindste Maade rolle ved de naturlige Stranker og Grænser — ved de Naturlove, der baade bestemmer og begrænser Kønnes Bevægelse og Virkefelt i et vel reguleret Samfund. Her i Landet er — for Tusinder Bedkommende — selv Mandens Ret til at vælge ofte en Gæmsfo paa Landets Fremskridt og Samfundets Vælgere. Den moderne Kvinde mener at opgaae saa meget galt i Samfundets Ret, som hun ønsker Baaben i Gænde til at ændre. Ja, desværre! ogaa Manden ser megen Forvædet ved og Uretfærdighed i Samfundet, og de hæderlige Vælgere sætter ved hvert eneste Valg alt ind paa at forbedre Samfundet. Der er ikke nogen speciel Grund til at tro, at Kvinden som Vælger vil blive i Stand til at overvinde de Onder i det menneskelige Samfund, som Manden hidtil med saa forholdsvis lidt Held har befæmpet. Ved at fordoble Vælgernes Antal vil man ikke kunne skabe Samfundsforhold, som kun kan opnaas ved en stedse stærkere og fortsat Udbylning henimod de sande, de rene Samfundsidealer. Et flertal af Vælgere kan forandre Love; men normale og retfærdige Samfundsforhold bliver kun mulige, hvor et flertal af Samfundets Indbydver har naaet en højere, en sandere Livsbudvikling. Det er derfor en af Kvinde-emancipationens faalt e Paastande, at Kvindens Valgret vil frembringe bedre og mere normale og retfærdige Samfundsforhold. At Manden under den nærværende meget ufuldkomne Samfundsudvikling ofte i høj Grad misbruger sin fysiske Overlegenhed, skal ikke nægtes; men den villierende Gæmsføelse, der skal raade Vod paa dette Onde, kan ikke frembringes hverken ved Valgurne eller gennem en lovgivende Forsamling.

Manden maa vente paa, til han er een og tyve.

Man har paaftaaet, at Kvinden ved Giftermaalet mister sin Identitet som et Medlem af Samfundet. Men hertil maa der spæres, at alt, hvad en sand Samfundsordning tager Sigte paa, er at bevare og beskytte det ægteskabelige Baaend, da Gæstefabet maa betragtes som Samfundets og Statens Grundpille. Loven blandes sig ikke i eller befatter sig med de enkelte Sider i denne Villiens og Sindets Forening mellem Mand og Kvinde, men søger at hjemle hver især af disse den Ret og Beskyttelse i Samfundet, som de ifølge deres Agtilling, Køn og Bestemmelse kan gøre Krav paa. Da Kvinden naturligt er den svageste, tager Loven i flere Tilfælde et Hensyn til hende, som den ikke tager til Manden. Manden er faaledes ansvarlig for Familiens Gædd; og paa hans Skuldre hviler Fædrelandets og Hjemmets Forsvar, ligesom han heller ikke ustraffet kan misshandle eller krænke sin Kvinde. Vælgere Manden en værdigere Forbrudelse, saa kan Kvinden faa Skilsmisse. Overhovedet er Kvindens Autoritet og Rettigheder i Hjemmet og i Samfundet — ligesom Mandens — hjemlet og garanterte ved Lov. Hendes Pligter og Rettigheder er det ikke overladt til Manden at bestemme.

Saa føres der Klage over enkelte Forhold. f. Eks. at Kvinden maa finde sig i at bo, hvor Manden vil; at hun maa finde sig i at modtage og underholde i det fælles Hjem hvem som helst Manden indfører; at Manden alene bestemmer, hvorledes Husvæsenet skal styres og Værgene opdrages, o.s.v. Da disse Forhold ikke hører til Reglen, men til Undtagelser, kan de ikke her komme med i Betragtning. Enhver hæderlig Mand og god Gæstefælle tager sin Kvinde med paa Raad i alle disse Ting og indbeholder hendes Samtykke.

Mandens og Kvindens Agtilling i Samfundet indeholder dog ikke, at deres Rettigheder og Pligter ikke bliver forskellige. Lige saa vidt, som de er forskellige i Køn — er to Halvpartier af en fuldkommen Skabelse — saa maa de ogsaa, hver især, egne sig for et specielt Felt i Livet. Dg hvert Kvindens intellektuelle og moralske Begavelse endogaa undertiden gør hende skiftet til f. Eks. med Bisdem at regere et Folk, saa er der dog Embeder og Stillinge, som hun absolut ikke kan beklæde. Manden beklæder Embeder og Stillinge ved Søer, i Flaade, ved Politio, o.s.v., fordi disse kræver fysisk Styrke og Udholdenhed, som Kvinden ikke besidder. Selt latterligt vilde det omvendt tage sig ud, om Manden, som er den stærkere, gik hjemme og puslede med Børnene og Madlavningen, medens Kvinden, som er den fysisk svagere, lraa i Garnison, anførte en Hær imod Landets Fjender eller indtog en Kapitajns Plads paa vore Handelskibe. Agitere, som man vil, saa bliver der dog for hvert Køn et vist Domæne; og medens Kønne nok, under normale Forhold, med temmelig stor